

FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

Miljøvernavdelingen

Miljøverndepartementet

Deres ref.

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
Sak nr. 2009/2755 / RUS

Dato
24.07.2009

UTTALELSE TIL STATLIG PLANRETNINGSLINJE FOR KLIMA- OG ENERGIPLANLEGGING I KOMMUNENE - HØRING

Retningslinjene bør legge opp til en breiest mulig deltagelse av lag og foreninger og hvor kommunen sees på som en organisasjon samtidig som hele kommunens samfunn og befolkning blir trukket med i arbeidet. Informasjon og motiveringsarbeidet er viktig både mot skole, politikere og almenhet. Og vegledning i særlig areal- og transportplan hvor nærhet mellom bo -jobb- skole –forretning tillegges vekt i arealplanleggingen.

KOMMUNE SOM ORGANISASJON OG SAMFUNN.

De nye retningslinjene har et godt mål for kommunen som egen organisasjon. Det går på energieffektivisering, energiformer og planlegging i kommunen. Kommunene har i ulike grad under arbeid klima- og energiplaner som får en forsterking gjennom de nye retningslinjene. Men slik det står i mål under pkt. 1 innebærer dette også ”gode levesteder for befolkningen”. Det gjør at retningslinjene bør legge opp til en breiere innfallsvinkel enn bare til organisasjonen ”kommunen”. Det vil si at et ”bredt spekter av roller og virkemidler” bør vektlegges sterkere. Det vil si informasjon, aksjoner og aktiviteter som drives eller bør bygges opp i ulike miljøer og grupper i kommunene. Det vil si alt fra velforeninger, skoler og interessegrupper som bør drive og motiveres for klimaaktivt arbeide.

Det er en fruktbar strategi at kommunen går foran og viser veg på mulige løsninger. Det er likevel nødvendig med et fokus på engasjementet for grupper av befolkningen som ønsker eller bør engasjere seg innenfor sin livsform eller livsstil for å integrere en klimabevissthet dypere i aktiviteter hos enkeltmennesker eller gruppe av befolkningen. Dette motiverende og holdningsskapende arbeidet innenfor kommunene er nødvendig for å få både bedre forståelse for klimautfordringen og fokusere på de mange enkelttiltak som også er nødvendig.

De utfyllende kommentarene til pkt 1 tar også opp fokuset på menneskeskapte klimaendringer. Allerede der har vi en utfordring som vi møter i noen miljøer enda. Det er derfor bra at det gis noen argumenter som kan brukes for å møte denne skepsisen. Eksemplene kunne vært enda flere, f.eks at klimamøtet i København har kommet forbi dette fokuset.

Kommunene besitter virkemidler, men det er ikke alltid like lett å se helheten i de politiske vedtak og fokuset mot klimapolitikk lokalt. Det er mange kommuner som gjør en god administrativ jobb, men den politiske oppfølging er ikke alltid like aktiv. Likevel er det interesser for å gjøre en markering for å vise en politisk målsetting. Og dette bør forsterkes ved å samle de mest sentrale aktørene i dette arbeidet i kommunene og regionene. – Det har Aust-Agder under forberedelse og fylkesmannen har tatt initiativ til en samling av alle kommunene i høst for å koordinere arbeidet etter at bla. Uttalelse til foreliggende retningslinjer er utarbeidet. Da samler vi alle kommunene i et samarbeide med KS.

Areal- og transportplaner er særlig viktige og fokusere i det kommunale arbeidet. Dette kan også forsterkes ved at et holdningsskapende arbeide mot mange brukegrupper i kommunene er viktig. Det gjelder f.eks arbeids- og/eller skoleveg for store deler av befolkningen og planlegging av beliggenheten av skole-arbeidsplasser-boliger-butikker innenfor kommunene. Dette bør retningslinjene gi en kommentar på.

Det er opplagt at deler av det private næringsliv og landbruksnæringen er interessert i å gjøre tiltak og være aktive og markere seg som klima-bevisste. Dette bør kommunene ha muligheter til å motivere. Og på dette er det gode virkemidler innenfor Enova-organisasjonen. Det er her et ubegrenset behov for å drive informasjon og motivering . I vår region har dette ikke satt seg skikkelig i miljøene, annet enn som enkelte markeringer uten tilfredsstillende oppfølginger. Dette viser at Enova har en viktig oppgave og det er nødvendig fortsatt å styrke midler dit.

VIRKNINGER

Virkemidlene er først og fremst for å styrke arbeidet generelt. Når det nevnes grunnlaget for innsigelse fra fylkesmannen er dette ikke først og fremst et virkemiddel, men som en korreks mot en mest mulig helhetlig klima- og energipolitikk som tar utfordringen alvorlig. Derfor er også vegledning viktig.

KRAV TIL PLANLEGGING

Når klima- og energiplaner legges inn i kommuneplanene kan de stå i fare for å forsvinne i andre politiske markeringer. Det vil derfor være en styrke hvis den blir lagt inn i en egen kommunedelplan. Det kan derfor signaliseres at formen man gir på planen viser også den politiske prioriteringen. Og det kan kanskje motivere noen kommuner til å styrke arbeidet gjennom å fokusere sterkt på planene.

Det er bra at det settes en dato for at alle skal ha en plan (01.01.10). Det blir likevel et stort press på mange fagmiljø for å få disse planene klar for behandling i løpet av høsten. Derfor er det viktig å organisere dette best mulig. I Aust-Agder har fylkesmannen foreslått et tett samarbeide med KS og kommunene for å samle de kommunene og de saksbehandlere i kommunene som kan trekkes sammen i dette arbeidet. Vi har derfor under planlegging en samling av alle saksbehandlere som har behandlet disse planretningslinjene i kommunene. Disse ønsker vi å samles for å bygge opp et regionalt kompetansemiljø for videre arbeide med disse oppgavene. For vi har registrert de seinere årene at det er vanskelig å se hvem i kommunene som arbeider med disse fagfeltene. Og det har svekket nettverkene som vil være nødvendig for å arbeide videre med de føringene vi oppfatter departementet gir med disse retningslinjene. Disse samlingene og nettverkene tror vi bør følges opp på samme måte i andre fylker for å styrke det pågående arbeidet. Og samtidig markere de politiske signalene både fra lokalt og sentralt hold.

Det er mye bra veiledningsmateriale som er utarbeidet på Enova. Det er varierende hvordan kommunene er klar over eller er motivert for å nytte dette materialet. Det viser bl.a reaksjonene som kom etter at Enova fikk betydelige midler til fordeling i vår. Da var det fra vår region få som var aktive for å se den muligheten som ga seg for å få sentrale midler. Dette vil vi følge aktivt opp videre og kan gjerne fokuseres sterkere også gjennom disse retningslinjene.

Jfr det som er kommentert ovenfor er punktet om involvering viktig. Bruk skoler, velforeninger mv. for å styrke denne delen av arbeidet. Dette må bygge på det som har med informasjon og motivering av arbeidet for at intensjonene i retningslinjene skal få et tilstrekkelig resultat både for klimaet og det lokale- og regionale klima-arbeidet.

INNHALDET I PLANENE.

Vegledningen for innholdet i planen synes å gi mange gode råd i retningslinjene. Det gjelder både de historiske data, framskrivninger av energi i kommunene og forslag til tiltak og virkemidler i den enkelte kommune. Så lenge man får fokusert dette i den enkelte kommune er det alltid noen som har faglig mulighet til å følge opp.

Planene som skal utformes kan ha lett for å bli et ingeniør-produkt som kan være vel teknisk fokusert. Det kan gi planene en styrke, men også en slagside. For deltagelse fra flere deler av kommunene er viktig. Og skal man få med større deler av både kommuneadministrasjonen og befolkning i kommunen er det nødvendig å ha et samfunnsfokus på planene. Det kan man få ved å forsikre seg om aktiviteter fra f.eks skole-, helseadministrasjonen og arelplanansatte i kommunene. – Dette blir det interessant å se når uttalelsene til retningslinjene kommer fra kommunene. Og når vi her i vårt fylke skal samles, ser vi hvilke fokus den enkelte kommunen har gitt på å svare på retningslinjene og legge en bane for videre arbeide.

HJELPEMIDLER OG VERKTØY

Det er utviklet mange hjelpemidler som er nyttige i arbeidet. Men det varierer sterkt hvordan kommunene kjenner til eller bruker verktøyene. Det vil derfor være bra å fokusere på en samlet informasjon / vegledning på hjelpemidler i dette arbeidet. Slik at kommunene opplever at det er helhetlig og samkjørt forvaltning med koordinerte virkemidler i arbeidet.

Miljøvernavdelingen hos fylkesmannen i Aust-Agder vil følge arbeidet med oppfølging av retningslinjen med økt styrke. Vi ser derfor fram til ikrafttredelse av retningslinjene.

Med hilsen

for *Gidske Hauge*
Eva Boman
Ass. Dir.

Rune Sævre
Rune Sævre
Rådgiver